

Av. Muharrem BALCI

“Bağımlılık tacirleri bir insanlık suçu işliyor.”(*)

Hukuki söylemler ve alt yapısıyla bağımlılıklara karşı mücadeleyi güçlendiren, teşkilatlandırma yapısını ayağa kaldıran, sivil bir aktivist ve halk ombudsmanı Av. Muharrem Balcı. ‘Bir derdim var bin dermana değişmem’i düstur edinmiş 69. Dönem Yeşilay Genel Başkanı Av. Muharrem Balcı ile Yeşilaycılık aidiyetini konuştuk.

Röportaj: Sümeyya Olcay

Yeşilay’ın 69. Dönem Başkanlığını yaptınız. Birçok sivil toplum kuruluşunun yönetiminde, kuruluşunda bizatihi yer aldınız ve çalışmalarını sürdürdünüz. Avukat kimliğinizle de sormak isteriz; Yeşilay hayatınızda sizin için ne ifade ediyor?

Öncelikle Yeşilay camiasını ve bağımlılıklarla gerçekçi mücadele eden aktivistleri kutluyorum. Yeşilay’ın bu asırlık mücadelesine ilişkin başyazım “Asırlık Çınar Yeşilay” başlığı ile dergimizin Mart 2012 sayısında yayınlandı.¹ Yeşilay’a Genel Başkan olarak seçilmem teveccühüne şaşırmamıştım. Zira bağımlılıklarla mücadelenin önemini biliyor, duyarlılığımı sürdürüyordum. Dostlarımın bu duyarlılığıma teveccüh göstermesi ile Genel Başkanlığa seçilmiştim. 40 yıldır sürdürdüğüm hukuk ve sivil toplum çalışmalarına bir de ‘Bağımlılıklarla Topyekûn Mücadele’yi ilave edecektim. Çok mutlu olmuştum. Hatta Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Grubu öğrencilerinin kıskanmasına rağmen. Öğrenci arkadaşlarıma, hukukun yaygınlaştırılması, özgürlüklerin teminatı olma mücadelemizi Yeşilay çatısı altında nasıl sürdürebileceğimizi bir derste anlatmış, Yönetim Kurulu üyelerimi de o derse misafir etmiştim.² Yeşilay, savunma mesleğimin de bir parçası olmuş; mesleğime, düşünce ve eylemlerime bağımlılık oluşturan tüm güç odaklarına ve tacirlerine karşı mevcut ve olası bağımlıların haklarını savunan bir mücadele eklemiştim. Hayatımın en zor, en çetrefilli, ancak en onurlu 2 yılını Yeşilay’da yaşadım. Türkiye’de gitmediğim şube ve temsilciliklerimiz, üniversite ve yüksekokullarımız yok denecek kadar azdır. Ülkeyi şehir şehir, ilçe ilçe gezip hem bağımlılıklarla mücadeleyi, hem de Yeşilay’ın, bağımlılıklarla mücadelenin hasımlarını ve hısımlarını anlatmaya çalıştık. Görevde olduğum 2 yıl içinde bağımlılıklarla mücadelede oldukça iyi mesafe aldığımızı söyleyebilirim. Bağımlılıklarla mücadele hala sürmektedir. 5 yıldır birçok ilde üniversite ve liselerde ‘bağımlılıklarla mücadele konferanslarımız’ devam etmektedir. 2012 sonuna kadar her yıl açıklanan sigara tüketim oranları 2012’den sonra yayınlanamaz, sigara ile mücadeleye ilişkin DSÖ’nden ödül çıkmaz oldu. Sayın Recep Akdağ’ın ikinci Bakanlık döneminde geçmiş 5 yıla dönük yakınmaları basına da düşmektedir.

* Söyleşi Yeşilay Dergisi’nin Mayıs 2017 - 1000. Sayısında yayınlanmıştır.

¹ <http://www.muhamrembalci.com/yayinlar/makaleler/Yesilay/26.pdf>

² <http://www.muhamrembalci.com/yayinlar/konusmalar/137.pdf>

Yeşilaycılık aidiyeti nedir sizin için, sizin dünyanıza göre nasıl oluşmalıdır?

Yeşilaycılık aidiyeti, öncelikle her tür bağımlılık yapan maddenin veya olgunun, toplumumuz, geleceğimiz ve insanlık için, nükleer savaştan da tehlikeli olduğunun kabulü ile başlar. Bu kabul, sivil toplum mücadelesi ve bu mücadelenin örgütlü hali olarak bir sivil toplum kuruluşu haline gelmekle sonuç alıcı mücadeleye dönüşür. Sivil toplum kuruluşu olabilmek, tüm siyasi, ekonomik, sosyal(tarikat, cemaat vb) otoritelerden bağımsızlıkla ve onlara sırtını dayamadan; ancak aynı zamanda tüm bu örgütlü yasal ve meşru platform, zemin ve kuruluşlarla, STK'larla ortak projeler üretmekle mümkündür. Bu bağımsızlık kabul ve duruşu ile proje ortaklığına, az önce saydığım parantezdeki kuruluşlar ve devlet otoritesi de dâhildir. Tamamen sivil, halka ve gönüllülere dayalı, gönülden amatör bir mücadeledir önerdiğim ve pratiğim. Amatör misyonunu profesyonel vizyonu ile birleştirebilen bir mücadele başarılı olabilir. Velud üretkenliği ile her türlü özverinin ana rahmi olan bu toprakların insanından başka hiçbir güç ve otoriteye sivil toplumun ve sivil toplum kuruluşlarının ihtiyacı yoktur. Aksine mücadele, bağımlılıklarla mücadelenin önünde engel olan bu güç odakları da dâhil tüm bağımlılaştırıcı ve göz yuman merkezlere karşı yapılmalıdır. İki yıllık Başkanlık sürecimde bunu tam olarak anlatabildiğime ve sağladığıma inanıyorum.

Döneminizde özellikle çokça dile getirdiğiniz bir söylem vardı; bağımlılık bir insanlık suçudur. Bunu açabilir misiniz?

Evet, bağımlılık 'dolaylı', fakat "bağımlılaştırma" doğrudan insanlık suçudur. Bağımlılık, insanlık suçunun muhatabı, malzemesi olmaktır. "Bağımlılık bir insanlık suçudur" söyleminin muhatabı, mahiyetini ve sonuçlarını bile bile bağımlılığa devam edenler, üreten, satan, pazarlayan ve teşvik edenler, suçun dolaylı bileşeni olanlardır. Bağımlılık – İnsanlık Suçu İlişkisi başlıklı Tebliğim, Yeşilay'da fiilen çalışmış gönüllülerden Av. Adalet Canlı Akbaş, Av. Arzu Besiri ve Hâkim Nuray Tamgüç Göktürk'ün makalelerinin de katkısıyla yayınlanmıştır.³

"İnsanları bağımlılaştırıcılar aslında onları köleleştiriyor."

Bağımlılık bir nevi köleliktir. Zira bağımlı, maddenin veya olgunun kölesi olarak fiziksel anlamda bağlanmakta, maddenin veya olgunun esiri olmaktadır. Doğrudan insanlık suçu işleyenler, insanları bağımlılaştırarak iradelerine ipotek koyarak köleleştirenlerdir. Biliyorsunuz kölelik ve köleleştirme, evrensel olarak kabul edilmiş bir insanlık suçudur. Bu anlamda her tür bağımlılık üretenler, dağıtanlar, pazarlayanlar, satanlar, teşvik edenler, yasal olarak ellerinde engel olma gücü ve imkânı olup da bunu kullanmayanlar doğrudan insanlık suçu işlemektedir.

'İnsanlık suçu' söylemi bir hukuk dilidir. Sağlık söyleminin yeterli olmadığı, bir asırlık süreçte sağlık dili ile bağımlılaştırmanın önüne geçilemediği bir gerçek. Hâlbuki hukuk, yaşanan hayatın kendisidir. Fıkıh, insanın lehine ve aleyhine olanları bilmesidir. Bu haliyle fıkıhsız /

³ <http://www.muharrembalci.com/yayinlar/tebligler/211.pdf>

hukuksuz bir mücadele sanaldır. Günümüzde, bağımlılık nükleer savaştan bile tehlikeli hal almıştır. Nükleer savaşın aktörlerinin elinde karşılıklı caydırıcılık unsurları bulunurken, bağımlıların, bağımlılaştırılan / köleleştirenlerin karşısında elinde bir silah bulunmamaktadır. Bir başka ifadeyle, örgütlü ve tekel olmuş sektörün karşısında birey iradeleri, atom bombası karşısında gibi zaafa uğramaktadır.

İnsanlık suçu söylemi, meşru kaynak ve gerekçelere dayandırdığım bir iddia ve mücadele idi. Benden sonra bu söylem ve hukuk dili unutuldu. Türkiye Alkol Politikaları Platformu'nu kurmamız, bu platforma birçok disiplinden bilim insanlarını dâhil etmemiz, sonrasında da bu Platformu uluslararası platformlara üye yapmaya çalışmamız, nihayet Yeşilay'ı Birleşmiş Milletler'e akredite kuruluş haline getirmemiz, tamamen böyle bir stratejinin ürünüdür. Maksud, bağımlılaştırmanın bir köleleştirme projesi olduğunu, köleleştirmenin bir insanlık suçu olduğunu, dolayısıyla insanlığı bağımlılaştırılanların onları köleleştirdiklerini tüm dünyaya uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla ve onların dili ile anlatmaktır. Bu maksadın maddi anlamda akreditasyon süreci tamamlanmış, ancak söylem unutulmuş, projenin hukuk söylemi ayağı kadük kaldığından düşüncemiz uluslararası alana taşınmamıştır.

“1000 sayı... İzahı zor fakat onurlu!”

1000. sayıya gelmiş bulunmaktayız. Yayıncılık kültürüne çok büyük ölçüde haiz olduğunuzu dayanarak sormak isteriz; 1000. sayıya ulaşması şahsınızda ne ifade ediyor?

1000. sayı, 97. yıl, izahı zor, fakat onurlu. Türkiye Dergiler Fuarı'nın ilk kuruluş yılında dergimizi fuara kattığımızda, “Fuarın ve Dergiciliğin Yaşayan Dedesi” olarak ifade edilmişti. Dergide emeği geçenleri yürekten tebrik ediyorum. Dergicilik, kitap yayıncılığından daha önemlidir. Zira amatör ruhlardır düşünceleri halk tabanına yayan. Yeşilay Dergisi bir asra yakın bu işlevi görmüştür.

Yeşilay Dergisinin bence en önemli etkilerinden biri de bağımlılıklar için oluşturulmuş ‘Masumiyet Algısı’ nı değiştirerek, her tür bağımlılığı mücadele alanına katmış olmasıdır. Gerçekten de halk arasında özellikle bağımlılık üretenlerin oluşturduğu masumiyet algılarını –ki buna alışkanlık, tiryakilik gibi algılar dâhil- yıkıp, tümünü bağımlılık olarak bilimsel bir dile ve izaha kavuşturmasıdır.⁴ Yeşilay Dergisi'nin bugün önemli bir eksiği, magazinelliğe yönelmesi, popülizmi önelemesi ve hukuk dilini unutmuş olmasıdır. Temennim odur ki, bilimsel bir dergi ile bu açığı kapatır, hukuk dilini sağlık dilinin yanına ekleyerek, bağımlılıklarla gerçek bir mücadelenin yayın organı olmaya devam eder.

Bu vesile ile 1000. sayısında Yeşilay Dergimizi ve bu güne kadar emeği geçen amatör ruhlu aktivistleri tebrik ediyorum, nice asırlara sürecek yolculukta bağımlılıklarla mücadelede tüm aktivistlere kolaylıklar diliyorum.

⁴ <http://www.muharrembalci.com/yayinlar/tebligler/167.pdf>

SPOTLAR

- 40 yıldır sürdürdüğüm hukuk ve sivil toplum çalışmalarına bir de Yeşilay Başkanlığıyla birlikte ‘Bağımlılıklarla Topyekûn Mücadele’yi ilave edecektim. Çok mutlu olmuştum.
- Yeşilay, savunma mesleğimin de bir parçası olmuş; mesleğime, düşünce ve eylemlerime, bağımlılık oluşturan tüm güç odaklarına ve tacirlerine karşı mevcut ve olası bağımlıların haklarını savunan bir mücadele eklemiştim.
- Velud üretkenliği ile her türlü özverinin ana rahmi olan bu toprakların insanından başka hiçbir güç ve otoriteye sivil toplumun ve sivil toplum kuruluşlarının ihtiyacı yoktur.